

POLITIKKUR

Landið hevur ætlanir um at yvirtaka SEV

Árni Gregersen

Gongur tað sum ein partur av einum arbeiðsbólki undir landsstýrinum ætlar, so verður SEV í framtíðini ein heilt annar stovnur.

SEV skal eftir tilmælinum skipst í partafelagslíknandi formi, har aðalfundurin ikki longur skal góðkenna príshækkingar ella figgjarætlan, men at nevndin skal taka sær av hesum spurningum.

Umboðini fyri landsstýrið í nevndini mæla eisini til, at nevndin í SEV í framtíðini einans verður mannað við fólki, sum eru serfrøðingar av ymiskum slag.

Tey halda ikki tað er nøktandi, at nevndin í mest týðningarmiklu veitingarfyrirtekuni í landinum er mannað við fólki, sum verða sett hagar av politiskum orsökum.

Projektbólkuin, sum hevur gjørt tilmæli er mannaður við trimum limum, umboðandi SEV, einum sum umboðar Jarðfeingi og einum, sum umboðar vinnumálaráðið.

Tey trý umboðini fyri SEV: Jákup Suni Lauritsen, stýrisformaður, Hákun Djurhuus, stjóri og Bogi Bendtsen, figgjarstjóri, hava ikki gjørt nakað tilmæli um bygnaðin.

Teir triggir meta ikki at tað er rætt, at partur av leiðsluni í SEV, skulu gera tilmæli um hesi viðurskiftini.

Fýra mál á skrá

Projektbólkurin skuldi gera niðurstøður og tilmæli á fýra økjum: felagsformin, eigaraviðurskiftini, sundurskiljing av elframleiðslu og neti og bygnaðinum á myndugleikaøkinum.

Viðvíkjandi eigaraviðurskiftunum, so halda umboðini fyri landsstýrið, at tað er skilagott, um landið yvirtætur ognarlutin hjá kommununum í SEV.

Landsstýrisins umboð halda ikki, at landið skal gjalda fyri at yvirtaka SEV frá kommununum, annað enn at kommunurnar fáa innskotið í felagsskapin aftur við rentum.

Umboðini fyri landsstýrið halda, at ein partvís broyting av eigaraviðurskiftunum - flyting av netpartinum og systemabyrgdini - í sjálvstøðugt felag, sum landið eigur, kann sum alternativ umhugsast í staðin fyri at landið yvirtætur bæði framleiðslu og netpart.

Hetta hevði børtt um vansarnar við, at samantall ikki er millum avgerðarrætt og ábyrgd innan elveitingarøkið, og trupulleikarnar, sum kunnu ikoma av, at yvirskipaði politikkurin á orkuøkinum og eftirfylgjandi avgerðir liggja ávikavist hjá landinum og kommununum.

Ósemja

Júst ognarviðurskiftini hava skapt ósemjur í projektbólkinum. Har halda umboðini fyri SEV, at tað ongan hátt er meira nattúrligt, at landið edigur SEV enn kommunurnar.

Teir haldda, at søgulgia hava kommunurnar víst, at tær hava megnað at uppbyggt eina vælfirkandi elveitingar.

Teir halda ikki, at tað ber til at fáa skilagóðar grundgevingar fyri, hví landið skal yvirtaka interkommunala felagsskapin.

Umboðini fyri landsstýrið halda eisini, at ikki núverandi skipan vera nøktandi. Tí mæla teir til at býta SEV í tvær sjálvstøðugar deildir – framleiðslu og net

Hetta er eitt lutfalsiga lítið inntriv, sum kann fyrirbyggja diskriminátión av kappingarneytum og skapa greiðari linjur, tá ið tað snýr seg um eftirlit við virkseminum hjá SEV.

Heldur ikki í hesum eru umboðini fyri SEV í nevndini samd við umboðini hjá landsstýrinum, sum ikki halda, at grundgevingarnar eru nóg góðar.

Umboðini fyri kommunurnar vísa samstundis á, at ein sundurskiljing er kostnaðarmikil, og at tað ikki er ávíst, at hesin kostnaður stendur máti við ímyndaðu fyrimunirnar.

OLJUROKNING FYRI MILLJARD SKIFTAST ÚT VIÐ ELORKU

Aðalorðaskiftið um elorku í Føroyum, skal greina hvør politiski viljin um orku er í landinum

Árni Gregersen

Elorka og elektrifisering av føroyska samfelagnum skal í framtíðini sleppa Føroyum undan einum stóru parti av einari milljarda oljurokning.

Tí vil landsstýrismaðurin við vinnumálum, Jóhan Dahl, Sambandsflokkurin, hava Løgtingið at taka støðu til triggjar prinsippiellar spurningar:

1. *Eigur landið við politiskum átøkum at virka fyri at fremja eina skjóta elektrifisering av føroyska samfelagnum?*
2. *Hvør skal leikluturin hjá SEV vera á elmarknaðinum, og hvør er retti bygnaðurin hjá felagnum?*
3. *Á hvønn hátt kunnu vit í tráð við aðalmálið í elveitingarlógini tryggja innovatión og veruliga kapping á føroyska elmarknaðinum?*

El fyri olju

Fyri føropyska búskapin kann tað avgerandi týðning, um vit leggja um frá at brúka olju til el.

Í 2014 innfluttu Føroyar

Jóhan Dahl, landsstýrismaður við vinnumálum, legði upp til aðalorðaskifti um elorku í Løgtinginum

olju fyri meira enn eina milljard krónur – hettga enntá nú meðan prísurin er lutfalsliga lágur.

– Bundinskapurin at olju er ein hin størsta hóttanin móti føroyska búskapinum, segði Jóhan Dahl undir framløguni.

Hann vísti á, at mátin at sleppa burturúr hesum bundinskapi er at leggja um til elorku. Hendan umlegging loysir seg búskaparliga og umhvørvisliga, samstundis, sum tað framtíðartriggjar

føroyska búskapin.

Í Føroyum er elframleiðslan økt munandi seinastu fáu árin. Vindorkan er trífaldað og elframleiðslan úr vatnorku er økt munandi. Tilsamans var meira enn helvtin av elorkuni í 2014 framleidd við vatni og vindi.

– Hetta eru megnar frambrót. Vit hava spart 100-tals milliónir í oljukeypi, samstundis sum vit hava framtíðartriggjað føroyska orkuøkið, segði Jóhan Dahl.

Triggjar milljardir

Ein serfrøðingabólkur metir, at komandi 10 árin fara útbyggingar innan elorku at verða gjørdar fyri nær um triggjar milljardir krónur.

Í tí sambandi verður mælt til, at kanningar fyri umleið 6,3 milljónir krónur verða gjørdar komandi trý árin. Summar kunnu gerast við verandi starvsfólkatilfeingi á t.d. Jarðfeingi og SEV, meðan aðrar meira umfatandi kanningar verða figgjaðar um játtanina til kanningar hjá SEV og Jarðfeingi.

Kanningar skulu vísa, hvussu vit á skynsamasta

hátt og stigvíst menna Føroyar til ein reinorkubúskap.

Ávirka brúkan

Landsstýrismaðurin vísti á, at tað ikki er serliga vanligt í Føroyum at brúka politisk átøk fyri at ávirka brúkan – og als ikki á orkuøkinum.

Nú vísir hann á, at í einari virkisætlan, sum er gjørd, verður mælt til at skipanir verða gjørdar.

Slíkar skipanir kunnu økja um áhugan at nýta grøna orkutøkni, t.d. broyttligir elprísir, avgjaldsfrítøku ella stuðulsskipanir fyri grøna orkutøkni. Men avgjaldsfrítøka kostar landskassanum í mistum inntøkum, meðan stuðulsskipanir økja um útreiðslurnar hjá landskassanum.

Landsstýrismaðurin spyr tí: – Er politiska skipanin sinnað at frítaka til dømis hitapumpur og elbilar fyri at gjalda meirvirðisgjald? Eru vit sinnað at frásiga okkum inntøkur nú, fyri at fáa tær inn seinni.

Aðalorðaskifti hevur verið seinnað partin í dag um hesi viðurskifti.

Vindmyllurnar í Húsahaganum er eitt stórt stig á vegnum at elektrifisera Føroyar